

Biosfärområde för hållbar utveckling

Höga naturvärden

Rik historia

Inom två timmar från Stockholm

Genuin och levande bygd

Lagom avstånd från större städer

Komplett fiskeområde

Affärsplan för

Biologisk mångfald

Nedre Dalälvsamarbetet (NeDa)

Turistutbud med kvalitet

2014-2016

Spännande och unikt älvlandskap

Sveriges mest besökta fiskeområde

Europas närmaste vildmark

Aktiv landsbygdsutveckling

Älvanknutna hotell och stugbyar

Närmare än man tror

Bo på lantgård

Svearnas urhem

Öppet kulturlandskap

Mångmilaskogar

Nya människor och verksamheter välkomnas

Hus och gårdar till rimliga priser

Nationalpark och naturreservat

Glänta på dörren

Förord

Nedre Dalälvsarbetet består av Nedre Dalälvens Intresseförening med dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag, med ett gemensamt namn benämmt NeDa.

År 2011 utsåg FN-organet UNESCO Älvlandskapet Nedre Dalälven till biosfärområde. NeDa är huvudman för och samordnare av biosfärområdet.

Ett nära samarbete sker med Leader Nedre Dalälven, som är en egen juridisk person med egen styrelse (LAG). NeDa och Leader delar på kontor och viss personal. NeDa driver vissa större kommunövergripande projekt med ekonomiskt stöd från Leader.

Syftet med affärsplanen är att ange NeDa:s mål, strategi, metod, arbetsformer samt att med medlemmarna återkommande stämma av att NeDa verkar inom av medlemmarna efterfrågade områden.

Därtill är affärsplanen ett redskap för att samla medlemmarna och andra intressenter i olika nätverk i satsningar mot gemensamma mål.

För den som vill veta mer om NeDa finns ett särskilt PM benämmt: ”Det här är NeDa”, vilket finns på NeDa:s hemsida www.nedredalalven.se Där framgår även den sammantagna organisationen för NeDa.

Nedre Dalälven den 5 december 2013

Kalle Hedin, VD

INLEDNING

NeDa är sprunget ur Nedre Dalälvsområdets höga natur- och kulturmiljövärden. Alltsedan starten 1986 är det dessa värden verksamheten i olika avseenden baseras på, vilket bl.a. framgår av affärsidén:

Affärsidé

Med utgångspunkt från Nedre Dalälvens **unika och höga natur- och kulturmiljö kvaliteter** samt det **centrala och strategiska läget** i landet, är målet att

- övergripande ge regionen en **positiv profilering**,
- **gagna medlemmarna**
- utveckla **turismen**
- bidra till **inflyttning av hushåll och företag**

Detta ska ske genom ett aktivt samarbete mellan privata företag, organisationer och samhällsorgan över traditionella gränser.

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur- och kulturmiljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen.

I **affärsplanen** anges den närmare innebörden av och strategin för affärsidéns mål *positiv profilering, gagna medlemmarna, utveckla turismen och bidra till inflyttning av hushåll och företag*. Avslutningsvis anges hur verksamheten ska finansieras och beslutsordning.

POSITIV PROFILERING

Det övergripande målet för NeDa är att medverka till en positiv profilering av Nedre Dalälvsregionen. Affärsidén anger utgångspunkten för detta med de unika och höga natur- och kulturmiljö kvaliteterna samt det centrala och strategiska läget. Särskilt utpekas **arbetet med turism och inflyttning** som redskap. Strategiskt har de turistiska budskapen ett bredare värde än att locka turister till bygden. De bidrar också till att göra bygden känd på ett attraktivt sätt och placera den på kartan (mycket närmare än omvärlden tror). En strategisk utgångspunkt är därvid även att turistdestinationer oftast också är inflyttningsregioner. Turismfrågornas förhållandevis stora utrymme i verksamheten har sålunda ett värde vid sidan av själva turismverksamheten.

Biosfärområdet Älvlandskapet Nedre Dalälven

Frågor om långsiktigt hållbar livsmiljö är mänsklighetens största utmaning. NeDa:s ambitioner är höga i detta avseende. Under ett antal år har arbete pågått inom NeDa för att göra älven med omgivningarna till ett **Biosfärområde**. År **2011 utsåg FN-organet UNESCO Älvlandskapet Nedre Dalälven till biosfärområde**. Detta skedde efter ansökan undertecknad av bl.a. de fyra berörda landshövdingarna

och kommunstyrelsens ordförande i de nio NeDa-kommunerna samt efter den svenska regeringens nominering

Biosfärområdet Älvlandskapet Nedre Dalälven blev Sveriges tredje och är nu ett av fem svenska biosfärområden. Utmärkelsen är en bekräftelse på Nedre Dalälvsområdets höga och unika natur- och kulturmiljövärden och att här pågår en hållbar utveckling. Dessa värden värnas samtidigt som de nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Ett särskilt fokus inom NeDa:s biosfärarbete är att medverka till att behålla ett öppet attraktivt landskap. Ett öppet landskap har NeDa alltsedan sin första affärsplan (1987) sett som strategiskt viktigt för bygdens attraktionsvärde. Idag är det öppna landskapet en viktig utvecklingsfaktor för både livsmedelsförsörjning och lokal förnybar energiproduktion. Det öppna kulturlandskapet är också av avgörande betydelse för bygdens attraktionskraft med tanke på invånarna och turister.

De öppna älvängarna hör till Nedre Dalälvens identitet. Älvängarna har hög biologisk mångfald och är viktiga även i andra sammanhang för att behålla och öka bygdens attraktionskraft. Under 1900-talet blev merparten älvängar igenväxta. Genom bl.a. biosfäarbetet pågår nu insatser för restaurering och hävd.

Ett annat exempel på hållbar utveckling är arbetet med fiskevårdsfrågorna, där NeDa eftersträvar ett uthålligt naturligt tillstånd.

En viktig del är att främja forskning med anknytning till biosfärområdet. Inom Nedre Dalälven är ambitionen ett aktivt samarbete med universitet, högskolor och forskningsinstitut. Samarbetet handlar bl.a. om nätverkande och att skriva ansökningar för utlysande av forskningsmedel samt aktivt medverka i olika forskningsprojekt.

Under treårsperioden skall NeDa:

- I egenskap av huvudman för Biosfärområdet Älvlandskapet Nedre Dalälven se till att biosfärtanken genomsyrar hela NeDa:s verksamhet
- Vara en föregångare inom hållbar utveckling och använda det i sin marknadsföring
- I alla sammanhang eftersträva att uppnå en kvalitet som ligger i linje med Nedre Dalälvsområdets naturligt och historiskt givna höga natur- och kulturmiljövärden.

GAGNA MEDLEMMARNA

Den enskilde medlemmens nytta av NeDa befinner sig på en flytande skala mellan indirekt och direkt medlemsnytta. Medlemmarna i NeDa har det gemensamt att de har nytta av att regionen utvecklas positivt. Gemensamt är bl.a. också att kontakterna mellan medlemmar och med andra genom NeDa är av stor vikt (t.ex. inom myggbekämpningen).

Under treårsperioden ska NeDa

- Driva verksamheter för grupper av medlemmar med gemensam medlemsnytta, t.ex. för de areella näringarna, myggbekämpning, fiskevårdsfrågor, Flytta-hit, turismsamverkan, m.fl.

- Driva projekt som gagnar medlemmar där såväl medlemmar som andra ingår, t.ex. turismsamverkan, fiskevård samt förnybar energi och närproducerat bl.a. genom att öka intresset för restaurering och hävd av älvängar.
- Upprätthålla, vidareutveckla och göra tillgängligt ett kontaktnät som är av betydelse för medlemmarna.
- Anordna av medlemmar efterfrågade seminarier och studieresor som syftar till positiv utveckling. Årligen genomföra ett framtidsseminarium där *hållbar utveckling* och andra för bygden viktiga frågor är temat.
- Tillvarata möjligheterna att marknadsföra enskilda medlemmar, inkl. etablering av kontakter och goodwillskapande åtgärder.

(ytterligare punkter vad avser att gagna enskilda medlemmar tas upp under följande punkter)

INFLYTTNING AV HUSHÅLL OCH FÖRETAG

Behoven av och förutsättningar för inflyttning analyseras fortlöpande inom NeDa. Åtgärder och budskap utformas med hänsyn till avgörande omvärldsfaktorer samt de grundläggande natur- och kulturmiljökvaliteter som Nedre Dalälvsområdet erbjuder samt det strategiska läget.

Under större delen av 1990-talet var förutsättningarna för inflyttning till regionen mindre goda. Därefter ökade förutsättningarna fram till finanskrisen 2008–2009 med den åtföljande ekonomiska recession som drabbade världen men som nu ser ut att vara över. Nu kan vi i området åter se fram mot förbättrade förutsättningar, bl.a. till följd av betydande förbättringar i främst kommunikationerna med Uppsala – Stockholm – Mälardalen. En viktig förutsättning i delar av området är dock fortsatta finansieringsmöjligheter för olika former av myggbekämpning. NeDa har under den senaste treårsperioden varit aktiv i frågan om kommunernas planering av LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära läge). Det har då främst handlat om möjligheterna till byggande av logi för turister i strandnära läge. Det är viktigt att NeDa fortsätter detta engagemang och det även omfattar möjligheter till attraktivt permanent boende.

Under treårsperioden skall NeDa:

- Fortsätta vara aktiv för att lyfta fram övergripande och positiva budskap (kommuner, bostadsföretag, mäklare har att hantera direktkontakt med enskilda företag och hushåll).
- I de sammanhang NeDa medverkar skall budskapen kring ”flytta hit” vara i linje med de kvalitetsbudskap som NeDa vill profilera i andra sammanhang.
- Öka intresset hos entreprenörer i omvärlden för verksamhet i området, främst småskaliga sådana.
- Målområdet för NeDa:s insatser skall vad gäller hushåll vara Storstockholm - Mälardalen och vad gäller entreprenörer även från övriga landet och utlandet

TURISM

Turismen är en av världens största och mest betydelsefulla branscher för tillväxt och sysselsättning. På nationell nivå är strategin att svensk turism på knappt tio år ska fördubblas fram till år 2020. Samtidigt är den globala turistnäringens största utmaning framöver hur man åstadkommer en hållbar utveckling för miljön. Nedre Dalälven har utomordentliga förutsättningar för en fortsatt hållbar turismutveckling:

- Området har osedvanligt höga värden ifråga om natur, fiske och kulturmiljöer.
- Särskilt på den internationella marknaden är det av betydelse att Nedre Dalälven av UNESCO utsetts till Biosfärområde.
- Nedre Dalälven har ett centralt och strategiskt läge med restid från Arlanda på dryga timmen och Stockholm inom två timmar.
- Marknaden efterfrågar det som Nedre Dalälven kan erbjuda.
- Ökad betoning på miljöfrågor ger Nedre Dalälven ytterligare marknadsfördelar.
- NeDa har uthålligt från början marknadsfört dessa värden och kunnat bygga upp ett betydelsefullt kontaktnät inom och utom Sverige.
- Byggt upp ett omfattande nätverk av turistentreprenörer.
- NeDa erbjuder entreprenörerna turistnäringens mest utvecklade bokningssystem online

NeDa:s engagemang inom turism skall bygga på kvalitet och hållbar utveckling. Framgång genom kvantitet (stora volymer) passar illa in med tanke på bl.a. risken för att reducera de höga värdena och att området dessutom saknar den infrastruktur i bl.a. boende som krävs. Detta får dock inte missuppfattas. ***Även inom ramen för ett bibehållet kvalitetstänkande finns utrymme för betydande volymökningar.*** En fördubbling från nuvarande nivåer inom en 10-årsperiod torde inte vara något problem och inte heller orealistiskt. För detta krävs dock ett fortsatt uthålligt samarbete genom NeDa.

Verksamheten ska bedrivas främst genom NeDa:s Turistnätverk där alla är välkomna att vara med som verkar för en hållbar turismutveckling, såväl medlemmar som andra i Nedre Dalälvsområdet. Antalet intressenter i NeDa:s turistnätverk överstiger 100 st. Främst består intressenterna av småskaliga entreprenörer från hela området. I nätverket deltar även kommunernas turistfunktioner.

Under treårsperioden skall NeDa:

- Genom Turismnätverket marknadsföra turistutbudet
- Genom Turismnätverket stödja utveckling av affärsmässiga, prissatta och bokningsbara produkter.

- Verka för att deltagarna tar tillvara möjligheterna till NeDa:s bostningsmöjligheter online
- Ha ett nära samarbete med turistbyråerna i marknadsförings- och bostningsammanhang
- Främja medlemmarnas intressen i marknadsföring och som anordnare av arrangemang i huvudsak riktade till affärsturismen och utländsk fiske- och naturturism.
- Fungera som kvalitetssäkrare av arrangemang
- Ha beredskap att särskilt kunna genomföra arrangemang åt medlemmar (både för medlemmar i allmänhet som kontaktar NeDa och mat- och logianläggningar som behöver aktiviteter till gäster)
- Vara en aktiv part i natur- och fiskevårdsfrågor, bl.a. för att en fortsatt turismutveckling skall kunna ske i enlighet med en miljömässigt hållbar utveckling.
- Inom ramen för NeDa:s nationella uppdrag att samordna marknadsföringen av Sveriges turistfiskemöjligheter inom Sweden Fishing verka för att så många som möjligt av turistfiskeföretagen i Nedre Dalälven kan komma med i marknadsföringen till Sverige och övriga Europa

Turismens målgrupper

NeDa:s strategi är att uthålligt bearbeta marknader som ger resultat (istället för att otåligt söka nya marknader). Ännu tydligare än tidigare marknadsanpassa sig till de målgrupper som passar in på och är aktivt intresserade av Nedre Dalälvens utbud av natur- och kulturmiljövärden.

Sverige

I Sverige finns den naturliga marknaden främst i Storstockholm - Mälardalen. De segment som Nedre Dalälven har förutsättningar att verka inom i Sverige är affärsturism samt privatresande med huvudinriktning, natur och kulturmiljöupplevelser.

Europa

De segment som Nedre Dalälven har förutsättningar att verka inom i Europa är affärsturism samt privatresande med huvudinriktning på naturupplevelser, inkl fiske. Kulturmiljöerna är i vissa fall en styrka i kombination natur och fiske, men ej en stark produkt i sig gentemot utlandet.

Polen, tyskspråkiga Europa, Frankrike och Holland är de marknader som NeDa

- haft förhållandevis stor framgång på jämfört med liknande destinationer,
- där ett väl uppbyggt agent- och kontaktnät finns etablerat
- där marknadsföringen delvis finns översatt

Några skäl att inte arbeta vidare mot dessa marknader föreligger ej. Särskilt bör uppmärksammas den potential som Polen utgör och där Nedre Dalälven blivit en stark destination

Unga och barnfamiljer

Ökade insatser behövs för att locka unga och barnfamiljer.

Säsongsförlängning

Ökade insatser behövs för att öka turismen under vintersäsongen.

Marknadsföringsinstrument/turistiska verktyg

Marknadsföringsaktiviteterna/de turistiska verktygen genomlysas fortlöpande i NeDa:s Turistnätverk. Med utgångspunkt från främst de synpunkter som där framkommit satsar NeDa på följande aktiviteter:

- Upprätthållande och samordning av Turistnätverket, i vilket ingår Nedre Dalälvens turistföretag och kommunala turistfunktioner.
- Digital marknadsföring, bl.a. hemsida med bokningsservice och Facebook
- Deltagande i strategiska mässor i Sverige och Europa
- Visningsresor
- Program och reportage i media
- Bearbetning av och marknadsföring via researrangörer, resebyråer, agenter och genom formella samarbetspartners såsom medlemmar och andra organ
- Produktutveckling och utbildningsinsatser genom NeDa samt uppdrag till NeDa

FINANSIERING AV NEDREDALÄLVSSAMARBETET

Verksamheten finansieras liksom tidigare genom

- avtal med medlemmarna för NeDa:s grundläggande verksamhet
- medfinansiering och köp av tjänster från medlemmar för insatser utöver vad som ryms enligt avtalet
- medfinansiering och köp av tjänster från andra än medlemmar
- särskilda uppdrag från enskilda medlemmar, grupper av medlemmar och andra
- inkomster av arrangemang och bokningar
- statligt stöd (myggbekämpningen)
- Projektfinansiering genom lokalt, regionalt, nationellt och EU-baserad medfinansiering.

BESLUTSORDNING

Affärsplanen för tre år framåt behandlas av styrelsen och fastställs av stämman.

Underlaget till den årliga verksamhetsplanen utarbetas av VD med utgångspunkt från bl.a. inhämtade synpunkter vid planeringsmöten och av VD på annat sätt inhämtade synpunkter från medlemmarna.

Inom de ramar som anges i affärsplanen fastställer styrelsen verksamhetsplan och budget för nästkommande år. Presenteras vid stämman.

Affärsplanen aktualiseras varje år.